

De ITHACA Toolkit

Toolkit voor het Monitoren van Mensenrechten en Algemene Gezondheidszorg in Instellingen voor Geestelijke Gezondheidszorg en Sociale Zorg

2010

Deze publicatie komt voort uit het project Beoordeling van Institutionele Behandeling, Mensenrechten en Zorg (ITHACA, Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment), gesubsidieerd door de Europese Unie, in het kader van het Volksgezondheidsprogramma (www.ithacastudy.eu)

Erkenningen

Deze publicatie komt voort uit het project Beoordeling van Institutionele Behandeling, Mensenrechten en Zorg (ITHACA, Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment), gesubsidieerd door de Europese Unie, in het kader van het Volksgezondheidsprogramma. Personeel in 5 centra gaf leiding aan het ITHACA Project en de ontwikkeling van de Toolkit:

Institute of Psychiatry, King's College London, Engeland: Graham Thornicroft, Jennifer Randall, Tamara Shaw, Diana Rose (verantwoordelijk voor projectcoördinatie).

Ludwig Boltzmann Society, Instituut voor Sociale Psychiatrie, Wenen, Oostenrijk: Heinz Katschnig, Gisela Hagmair, Livia Mutsch, Christa Strassmayr, Gabriele Niedermayer, Traude Izaak (verantwoordelijk voor projectverspreiding).

Centrum voor Geestelijke Achterstand, Budapest, Hongarije: Oliver Lewis, Csilla Budai, Jasna Russo, Anna Hornyik (verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de onderdelen in de Toolkit die betrekking hebben op mensenrechten)

Afdeling Psychiatrie en Klinische Psychologie, Universiteit van Verona, Italië: Lorenzo Burti, Antonio Lasalvia, Sara Bernardelli, Elisa Berti, Irene Fiorini, Massimo Garatti, Cinzia Papa (verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de onderdelen in de Toolkit die betrekking hebben op de algemene gezondheidszorg)

Nationaal Instituut voor Gezondheid en Welzijn, Helsinki, Finland: Kristian Wahlbeck, Susanna Hietala, Sarianna Sallamaa, Markku Salo, Tom Stenman (verantwoordelijk voor projectevaluatie)

Daarnaast namen de volgende Europese partners deel aan het ITHACA Project:

België	Chantal Van Audenhove, Marian De Groof, Sofie Taeymans, Else Tambuyzer
Bulgarije	Valentina Hristakeva, Dimitar Germanov
Tsjechië	Barbara Wenigová, Pavla Šelepová, Jan Stuchlik, Michal Balaban
Duitsland	Harald Zäske Maria-Adelheid Stelzner
Griekenland	Marina Economou, Eleni Louki, Eleonara Kanellopoulou, Maria Charitsi, Natassa Vasilaki
Litouwen	Arunas Germanavičius, Dovile Juodkaite, Giedrius Sadzevičius
Nederland	Jaap van Weeghel, Judith Hasker, Annette Plooy, Aafje Knispel
Roemenië	Radu Teodorescu, Iuliana Radu, Claudia Damian, Moraru Ortansa
Slowakije	Janka Hurova, Peter Lalik
Turkije	Alp Ucok, Serap Serbest, Gülşah Karadayı

Inhoud

Sectie 1. Doelstellingen van de Toolkit	5
Sectie 2. Wat zijn mensenrechten?.....	9
2.1 Standaards voor mensenrechten	10
2.2 Regionale standaards en mechanismen voor mensenrechten.....	12
2.3 VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (CRPD).....	14
2.3.1 “Personen met een beperking”	14
2.3.2 Vernieuwingen in de CRPD.....	15
2.3.3 CRPD mechanismen	16
Sectie 3. Wat is algemene gezondheidszorg?	17
3.1 Het raamwerk voor de algemene gezondheidszorg	17
3.2 Gezondheidsbevordering en ziektepreventie	19
3.3 Leefstijlfactoren die van invloed zijn op de algemene gezondheid	20
3.4 Verhoogd risico op comorbiditeit en mortaliteit	21
3.5 Leerproblemen/verstandelijke beperkingen en de algemene gezondheidszorg.....	23
3.6 Stigma, discriminatie en 'diagnostic overshadowing'	23
3.7 Toegang tot geestelijke gezondheidszorg.....	24
3.8 Vaccinatie en immunisatie	26
3.9 Monitoren van het verstrekken van de correcte behandeling en zorg.....	26
3.10 Iatrogene risico's van voorgeschreven medicatie	27
3.11 Deelname aan besluitvorming in gezondheidszorg	27
Sectie 4. Waarom mensenrechten monitoren?.....	29
Sectie 5. Principes van monitoren van mensenrechten	34
5.1 Veroorzaak geen schade	34
5.2 Regelmatige monitors uitvoeren.....	34
5.3 Onafhankelijkheid tonen.....	35
5.4. Een geloofwaardig team uitbouwen	35
5.5. Betrouwbare informatie verzamelen	36
5.6. Neem een ondervragende houding aan	37
5.7. Informatie veilig opslaan.....	37
Sectie 6. Methodes voor het monitoren van mensenrechten	38
6.1. Methode 1: Ondervragen	38
6.2: Methode 2: Observatie	45
6.3. Methode 3: Documenten controleren.....	47
6.4. Informatie noteren.....	47
Sectie 7. Tien stappen in het monitoren van mensenrechten	50
Stap 1. Doelen stellen voor de monitor	50
Stap 2. Het team van waarnemers samenstellen	51
Stap 3. De waarnemers trainen	52
Stap 4. Achtergrondinformatie verzamelen.....	54

Stap 5. De bezoeken plannen	58
Stap 6. De bezoeken uitvoeren	62
Stap 7. Het rapport schrijven	64
Stap 8. De rapporten verspreiden	66
Stap 9. Het proces evalueren	68
Stap 10. Toekomstige bezoeken plannen	68
Sectie 8. Richtlijnen voor het stellen van de vragen uit sectie 9	69
Sectie 9: Precieze vragen voor de monitor (30 onderdelen)	76